ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»

Навчально-науковий інститут психології та соціальних наук

Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖУЮ Директор Навчально-наукового інституту психології та соціальних наук _____ Яна РАЄВСЬКА «31» серпня 2026 р.	**СХВАЛЕНО** на засіданні кафедри філософії та суспільних дисциплін Протокол № 1 від «27» серпня 2026 р. Завідувач кафедри _____ Тамара НИЧ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЛОСОФІЯ НАУКИ ТА СУЧАСНІ НАУКОВІ ПАРАДИГМИ»

Галузь знань:	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Спеціальність:	С4 Психологія
Рівень вищої освіти:	третій (освітньо-науковий) рівень
Освітня кваліфікація:	доктор філософії з психології
Освітньо-наукова програма:	Психологія

Київ – МАУП – 2026

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Філософія науки та сучасні наукові парадигми
Шифр і назва спеціальності	С4 Психологія
Освітньо-наукова програма	Психологія
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова (ОК2)
Кількість кредитів і годин	4 кредити ЄКТС / 120 годин. Лекції: 20 годин; практичні (семінарські) заняття: 20 годин; самостійна робота: 80 годин
Термін вивчення дисципліни	1 курс, I семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	екзамен, який проводиться в усній формі (двокомпонентний: усна відповідь за екзаменаційним білетом та методологічний аналіз наданої наукової статті з усним обґрунтуванням висновків)
Сторінка дисципліни на сайті	

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація. Комунікація

Прізвище, ім'я, по батькові викладача	Мєлков Юрій Олександрович
Науковий ступінь	Доктор філософських наук
Вчене звання	Професор
Посада	професор кафедри філософії та суспільних дисциплін
Дисципліни, які викладає НПП	Філософія науки та інновацій, Методологія, дизайн та етика наукових досліджень в інженерії програмного забезпечення, Основи наукових досліджень, Методологія наукових досліджень та академічна доброчесність
Напрями наукових досліджень	Філософія науки, філософія освіти, філософія гуманізму, філософія демократії, практична філософія.
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців (ORCID, Google Scholar)	https://orcid.org/0000-0002-8186-0357 https://scholar.google.com.ua/citations?user=LQGHb-wAAAAJ https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57224948590
Портфоліо викладача на сайті кафедри / Інституту / Академії	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/imvsn/kafedra-filosofii-ta-suspilnih-disciplin/melkov.html
E-mail	uka7777@gmail.com
Контактний телефон	+380683510973
Телефон кафедри	+380 (44) 494 47 54

Комунікація зі здобувачами (e-mail, месенджери, консультації, очні зустрічі)	uka7777@gmail.com

Структура курсу

Анотація курсу. Навчальна дисципліна «Філософія науки та сучасні наукові парадигми» належить до обов'язкових освітніх компонентів (ОК2) освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії зі спеціальності С4 «Психологія» і вивчається у І семестрі першого року навчання. Курс формує в аспірантів цілісне уявлення про науку як особливу форму пізнання, тип діяльності та соціокультурний інститут, про структуру, рівні й закономірності розвитку наукового знання, історичну зміну типів наукової раціональності та наукових парадигм, а також про філософсько-методологічні засади сучасних психологічних досліджень. Провідним форматом опанування практичної складової є симуляція професійних ситуацій наукової полеміки: науковий диспут між представниками конкурентних парадигм із захистом власної позиції та методологічна експертиза опублікованої статті з виявленням прихованих епістемологічних припущень. Дисципліна закладає світоглядно-методологічний фундамент усієї програми підготовки доктора філософії, формує методологічну культуру дослідника й безпосередньо готує аспіранта до визначення та обґрунтування філософсько-методологічної позиції власного дисертаційного дослідження.

Предмет вивчення навчальної дисципліни: наука як форма пізнання і соціокультурний феномен, структура, рівні та закономірності розвитку наукового знання, типи наукової раціональності, концепції динаміки науки й наукові парадигми, а також філософсько-методологічні засади наукового дослідження у психології.

Мета курсу: сформувати в аспірантів передові концептуальні та методологічні знання про філософські засади науки, історичну динаміку наукового знання й сучасні наукові парадигми та виробити вміння критично аналізувати методологічні засади психологічних теорій, виявляти приховані епістемологічні припущення досліджень, визначати й публічно обґрунтовувати філософсько-методологічну позицію власного наукового дослідження.

Завдання навчальної дисципліни:

– сформувати систему знань про предмет, структуру та функції філософії науки, специфіку наукового пізнання й критерії науковості;

– розкрити структуру та рівні наукового знання, форми (факт, проблема, гіпотеза, теорія, закон) і методи наукового пізнання;

– навчити розрізняти класичний, некласичний і постнекласичний типи наукової раціональності та відповідні їм ідеали науковості;

– сформувати розуміння основних концепцій розвитку науки (неопозитивізм, критичний раціоналізм К. Поппера, історична школа Т. Куна, І. Лакатоса, П. Фесрабенда) і поняття наукової парадигми;

– виробити вміння здійснювати критичний аналіз парадигмальних і методологічних засад психологічних теорій, виявляти приховані онтологічні та епістемологічні припущення емпіричних досліджень;

– розвинути здатність вести аргументовану наукову полеміку з представниками інших методологічних позицій і публічно обстоювати власну позицію;

– сформувати навички обґрунтування філософсько-методологічних, етичних і соціальних засад власного дисертаційного дослідження на принципах академічної доброчесності та відкритої науки.

Пререквізити навчальної дисципліни: знання з філософії, історії та методології науки, логіки й методології психологічного пізнання, здобуті на попередніх (магістерському) рівнях вищої освіти.

Постреквізити навчальної дисципліни: ОК3 «Методологія і дизайн наукових досліджень у психології», ОК4 «Сучасні дослідницькі стратегії у психології: кількісні, якісні та змішані методи», ОК6 «Сучасні парадигми та міждисциплінарність у психології», ОК8 «Методика викладання психології та науково-педагогічна діяльність у вищій школі», а також наукова складова освітньо-наукової програми (підготовка дисертаційного дослідження та наукових публікацій), формування наскрізного портфоліо здобувача.

Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК4. Здатність розв'язувати комплексні проблеми психології на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК2. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у психології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямах, та забезпечувати якість виконуваних досліджень. СК7. Уміння толерувати невизначеність і доводити унікальність власного наукового пошуку в умовах інформаційного / цифрового суспільства.
Програмні результати навчання (ПРН)	ПРН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання щодо обраної для дослідження проблеми у сфері психології / на межі предметних галузей, а також дослідницькі уміння, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з психології. ПРН2. Розуміти загальні принципи та методи психології, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері психології та у викладацькій практиці. ПРН6. Критично і системно оцінювати результати власної науково-дослідної роботи і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми, визначати перспективи подальших наукових розвідок.

Зміст навчальної дисципліни

Форма підсумкового контролю – екзамен, який проводиться в усній формі (двокомпонентний).

Методи навчання: проблемна та оглядова лекція, лекція-візуалізація, лекція-дискусія; семінар-дискусія, науковий колоквіум; симуляційне навчання (симуляція наукового диспуту між представниками конкурентних парадигм та методологічної експертизи опублікованої статті); аналіз філософських і наукових текстів та кейсів; порівняльний аналіз концепцій розвитку науки та парадигм; навчальні дебати; проєктно-дослідницький метод; методи розвитку критичного й дослідницького мислення; взаємне рецензування методологічних обґрунтувань; підготовка й публічний захист аналітичних оглядів; інтерактивні методи (мозковий штурм, дебати, синтез думок).

Методи оцінювання: усний контроль (опитування, доповідь, участь у науковій дискусії, усна відповідь за екзаменаційним білетом); письмовий контроль (аналітичний огляд, есе, методологічний висновок щодо статті); тестовий контроль (модульні контрольні роботи); оцінювання симуляційних завдань за аналітичною рубрикою зі структурованим зворотним зв'язком за чек-листом; презентація й захист індивідуального науково-дослідного завдання; самоконтроль і взаємооцінювання.

Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Лекції, год.	Практичні (семінарські), год.	Самост. робота, год.
Змістовий модуль 1. Філософія науки: предмет, структура та динаміка наукового знання				
Тема 1.	Філософія науки як галузь знання. Наука як форма пізнання, вид діяльності та соціокультурний інститут.	2	2	8
Тема 2.	Виникнення та історична динаміка науки. Класичний, некласичний і постнекласичний типи наукової раціональності.	2	2	8
Тема 3.	Структура наукового знання: емпіричний і теоретичний рівні. Факт, проблема, гіпотеза, теорія, закон.	2	2	8
Тема 4.	Методологія та методи наукового пізнання. Форми, норми та ідеали наукового дослідження.	2	2	8
Тема 5.	Концепції розвитку науки у філософії XX–XXI ст.: неопозитивізм, критичний раціоналізм К. Поппера, історична школа (Т. Кун, І. Лакатос, П. Фейерабенд).	2	2	8
Модульна контрольна робота 1				
Змістовий модуль 2. Наукові парадигми та методологічні засади сучасної психології				
Тема 6.	Поняття наукової парадигми. Структура наукових революцій за Т. Куном. Парадигмальний статус психології.	2	2	8
Тема 7.	Природничо-наукова та гуманітарна парадигми. Пояснення і розуміння. Позитивізм, постпозитивізм, конструктивізм. Методологічна експертиза наукового тексту*	2	2	8
Тема 8.	Сучасні парадигми психологічної науки. Мультипарадигмальність та міждисциплінарність наукового знання*	2	2	8
Тема 9.	Етос науки й академічна доброчесність. Відкрита наука, відтворюваність результатів і соціальна відповідальність	2	2	8

	ученого.			
Тема 10.	Філософсько-методологічні засади дисертаційного дослідження. Наукова новизна та обґрунтування методологічної позиції аспіранта.	2	2	8
Модульна контрольна робота 2				
Разом:		**20**	**20**	**80**

*** – теми, практичні (семінарські) заняття з яких проводяться у симуляційному форматі:** симуляція методологічної експертизи опублікованої наукової статті з виявленням прихованих онтологічних та епістемологічних припущень і складанням експертного висновку (тема 7); симуляція наукового диспуту між представниками конкурентних парадигм із захистом власної позиції (тема 8). Симуляційні заняття супроводжуються структурованим зворотним зв'язком за чек-листом, взаємним рецензуванням і письмовим рефлексивним звітом.

Самостійна робота (80 год.) є провідною формою навчальної діяльності аспіранта й забезпечує поглиблене опанування дисципліни та формування методологічної культури дослідника. Основними видами самостійної роботи є: опрацювання лекційного матеріалу й рекомендованих джерел, зокрема першоджерел з філософії науки (у т. ч. англомовних та проіндексованих у Scopus / Web of Science); анотування та конспектування філософських текстів; підготовка до практичних (семінарських) і симуляційних занять; написання есе й аналітичних оглядів; аналіз епістемологічних припущень емпіричних досліджень; виконання індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ); підготовка до модульних контрольних робіт і екзамену.

Розподіл самостійної роботи за темами

Тема	Зміст самостійної роботи	Год.	Форма контролю
Тема 1	Опрацювання поняття та функцій філософії науки; анотування джерела; схема «Наука як багатовимірний феномен».	8	Конспект, схема
Тема 2	Опрацювання типів наукової раціональності; порівняльна таблиця класичної, некласичної та постнекласичної науки.	8	Таблиця, опитування
Тема 3	Аналіз структури наукового знання; виокремлення рівнів знання в емпіричній статті.	8	Конспект, аналіз
Тема 4	Побудова чотирирівневої схеми методології власного дослідження; добір методів.	8	Схема методології
Тема 5	Порівняльна таблиця моделей розвитку науки (Поппер, Кун, Лакатос, Фейерабенд); есе.	8	Таблиця, есе
Тема 6	Опрацювання концепції Т. Куна; реконструкція структури наукової революції.	8	Конспект, повідомлення
Тема 7	Есе «Пояснення чи розуміння?»; підготовка методологічного висновку щодо наданої статті.	8	Есе, експертний висновок
Тема 8	Матриця зіставлення парадигм; підготовка аргументації до наукового диспуту; вибір парадигми власного дослідження.	8	Матриця, аргументація
Тема 9	Чек-лист відкритої науки та академічної доброчесності; аналіз етичного кейсу.	8	Чек-лист

Тема 10	Підготовка й оформлення методологічного апарату та обґрунтування позиції (ІНДЗ).	8	Захист ІНДЗ
Разом		**80**	

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) – аналітичний огляд філософсько-методологічних засад обраної здобувачем дослідницької проблеми з обґрунтуванням власної методологічної позиції (орієнтовний обсяг 12–15 сторінок; 15–20 джерел, з них не менше 5 англомовних та проіндексованих у Scopus / Web of Science, а також не менше 3 першоджерел з філософії науки). Мета – сформувати вміння визначати, критично аналізувати та обґрунтовувати філософсько-методологічну позицію власного дисертаційного дослідження.

Рекомендована структура: вступ (проблема, мета, завдання огляду); аналіз методологічних засад провідних підходів до обраної проблеми з реконструкцією їх онтологічних та епістемологічних припущень; критичне зіставлення позицій із зазначенням меж застосовності кожної; визначення типу наукової раціональності та парадигмальної належності власного дослідження; обґрунтування авторської методологічної позиції та її наслідків для дизайну дослідження; етичні й соціальні аспекти дослідження; висновки та перспективи; список використаних джерел за чинними вимогами.

ІНДЗ виконується протягом семестру, публічно захищається на практичному занятті з теми 10 і долучається до наскрізного портфоліо аспіранта.

Технічне обладнання та / або програмне забезпечення

Для якісного викладання та опанування курсу використовуються: навчальні аудиторії, обладнані мультимедійним проєктором, інтерактивними панелями й комп'ютерами; приміщення для проведення симуляційних занять, наукових диспутів і публічних захистів; доступ до мережі Інтернет (у т. ч. безкоштовна мережа Wi-Fi); наукова бібліотека Академії та доступ до передплачених наукометричних баз (Scopus, Web of Science, APA PsycNet) і повнотекстових ресурсів. Використовується офіційний сайт МАУП (http://maup.com.ua), система дистанційного навчання Академії (Moodle), електронні енциклопедичні ресурси з філософії науки, програмне забезпечення для роботи з науковими джерелами й бібліографією, платформи відкритої науки (OSF) та онлайн-платформи для відеокомунікації (Zoom, Google Meet, Microsoft Teams).

Форми і методи контролю

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюється під час практичних (семінарських) і симуляційних занять і має на меті систематичну перевірку розуміння й засвоєння теоретичного матеріалу, уміння застосовувати знання під час виконання дослідницьких завдань. Формами поточного контролю є: усна доповідь та участь у науковій дискусії; аналіз філософських і наукових текстів та кейсів; участь у навчальних дебатах і науковому диспуті; виконання симуляційних завдань; підготовка тез і конспектів наукових текстів; взаємне рецензування методологічних обґрунтувань; виконання й захист індивідуального науково-дослідного завдання; модульні контрольні роботи.

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення); письмовий контроль (аналітичний огляд, есе, методологічний висновок); тестовий контроль; оцінювання симуляційних завдань за аналітичною рубрикою; структурований зворотний зв'язок за чек-листом та взаємооцінювання; презентація результатів самостійної роботи; спостереження; проблемні ситуації.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться у формі екзамену, який з огляду на специфіку дисципліни проводиться в усній формі: здатність до методологічної аргументації та критичного осмислення не піддається адекватному оцінюванню в тестовому форматі. До екзамену допускається здобувач, який виконав усі передбачені види навчальної роботи та набрав за поточну діяльність і модульні контрольні роботи не менше ніж 35 балів. Екзамен є двокомпонентним: частина 1 – усна відповідь за екзаменаційним білетом (два теоретичні питання) з подальшою співбесідою; частина 2 – методологічний аналіз наданої наукової статті: реконструкція методологічної позиції автора, виявлення прихованих онтологічних та епістемологічних припущень і усне обґрунтування зроблених висновків. Практична частина оцінюється за аналітичною рубрикою з описаними рівнями досягнення, оприлюдненою до початку вивчення дисципліни. Дисципліна вважається складеною, якщо здобувач набрав не менше ніж 60 балів зі 100.

Система оцінювання та вимоги

Система оцінювання ґрунтується на принципах об'єктивності, прозорості, гнучкості та високої диференціації. Оцінювання результатів навчання здійснюється за модульно-рейтинговою системою із застосуванням 100-бальної шкали. Максимальна кількість балів, яку може накопичити здобувач за всі види навчальної роботи, становить 100.

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі

Вид навчальної роботи	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Екзамен	Разом
Робота на практичних (семінарських) і симуляційних заняттях та самостійна робота	5	5	–	10
Індивідуальне науково-дослідне завдання (аналітичний огляд і обґрунтування методологічної позиції)	–	20	–	20
Модульна контрольна робота	15	15	–	30
Усний екзамен: частина 1, відповідь за екзаменаційним білетом – 24 б.; частина 2, методологічний аналіз наданої статті – 16 б.	–	–	40	40
Разом	**20**	**40**	**40**	**100**

Розподіл балів. За поточну навчально-пізнавальну діяльність здобувач може накопичити до 60 балів (30 – дві модульні контрольні роботи; 20 – індивідуальне науково-дослідне завдання; 10 – робота на практичних і симуляційних заняттях та самостійна робота). За усний екзамен нараховується до 40 балів, з них 60 % – відповідь за екзаменаційним білетом, 40 % – методологічний аналіз наданої статті. Мінімальна сума балів, за якої дисципліна вважається складеною, становить 60.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи. Модульна контрольна робота виконується у письмовій (тестовій) формі. Оцінювання: «відмінно» (A) – правильно виконано понад 90 % завдань; «дуже добре» (B) – 82–89 %; «добре» (C) – 75–81 %; «задовільно» (D) – 68–74 %; «достатньо» (E) – 60–67 %; «незадовільно» (FX) – менше 60 %. Відсутність роботи – 0 балів.

Зазначені оцінки переводяться в рейтингові бали таким чином: A – 14–15 балів; B – 13 балів; C – 12 балів; D – 11 балів; E – 9–10 балів; FX – менше 9 балів.

Критерії оцінювання екзамену. Оцінюються: глибина методологічної рефлексії; коректність і логічність аргументації; здатність виявити приховані онтологічні та епістемологічні припущення дослідження; володіння понятійним апаратом філософії науки; уміння співвіднести філософсько-методологічні положення з проблематикою власного дисертаційного дослідження; самостійність суджень.

Кількість балів	Критерії оцінювання (сумарно за обидві частини екзамену)
40–36	Відмінний рівень. Відповідь за білетом є системною та концептуально глибокою: здобувач не переказує позиції авторів, а реконструює логіку їх аргументації, показує зв'язки між концепціями та межі їх застосовності. Понятійним апаратом філософії науки володіє вільно й точно. Аргументація логічна, судження самостійні; здобувач розрізняє власну позицію та позиції авторів. Під час аналізу статті коректно реконструйовано методологічну позицію автора, виявлено приховані онтологічні та епістемологічні припущення (характер причинності, природа психічного, статус вимірювання, роль контексту), показано їх вплив на дизайн і висновки дослідження. Положення співвіднесено з проблематикою власного дослідження. Надано вичерпні відповіді на всі додаткові запитання.
35–28	Добрий рівень. Відповідь за білетом повна, проте місцями має описовий характер; зв`язки між концепціями окреслено, але не розгорнуто. Понятійний апарат вживається переважно коректно, наявні поодинокі неточності. Аргументація логічна, самостійність суджень виявляється частково. Під час аналізу статті методологічну позицію автора визначено правильно, однак виявлено не всі приховані припущення або їх вплив на висновки описано схематично. Співвіднесення з власним дослідженням є загальним. Надано відповіді на більшість додаткових запитань.
27–24	Задовільний рівень. Відповідь за білетом зводиться до відтворення окремих положень без розуміння їх взаємозв'язку; наявні змістові неточності у викладі концепцій. Понятійний апарат вживається непослідовно, окремі терміни змішуються (парадигма й теорія, метод і методологія). Аргументація фрагментарна. Під час аналізу статті здобувач обмежується переказом змісту, не виявляючи методологічних припущень, або називає їх формально, без зв'язку з дизайном дослідження. Співвіднесення з власним дослідженням відсутнє. Відповіді надано лише на частину додаткових запитань.
23–0	Незадовільний рівень. Здобувач не володіє матеріалом білета; концепції розвитку науки й наукові парадигми не розрізняє. Понятійний апарат філософії науки не засвоєно. Аналіз статті не виконано або зведено до анотації змісту. Методологічну позицію не визначено, припущень не виявлено. Відповісти на додаткові запитання здобувач не може. Виявлено порушення академічної доброчесності.

Розподіл балів у межах компонентів екзамену. Частина 1 – усна відповідь за екзаменаційним білетом (до 24 балів): глибина методологічної рефлексії – до 9 балів; коректність і логічність аргументації – до 8 балів; володіння понятійним апаратом філософії науки – до 4 балів; співвіднесення положень із проблематикою власного дослідження – до 3 балів. Частина 2 – методологічний аналіз наданої статті (до 16 балів): здатність виявити приховані онтологічні та епістемологічні припущення – до 7 балів;

коректність реконструкції методологічної позиції автора – до 5 балів; обґрунтованість висновків і критичних зауважень – до 4 балів.

Критерії оцінювання індивідуального науково-дослідного завдання (до 20 балів). Оцінюються: обґрунтованість вибору теми та її зв'язок із дослідницькою проблемою аспіранта; повнота й актуальність опрацьованих джерел (у т. ч. першоджерел з філософії науки та англомовних видань, проіндексованих у Scopus / Web of Science); коректність реконструкції методологічних засад розглянутих підходів; наявність критичного аналізу та самостійної наукової позиції; аргументованість обґрунтування власної методологічної позиції; дотримання академічної доброчесності й правил оформлення; якість публічної презентації. Розподіл: 20–18 балів – відмінний рівень; 17–14 – добрий; 13–12 – задовільний; 11–0 – незадовільний.

Заохочувальні (бонусні) бали. За участь у наукових конференціях, методологічних і філософських семінарах, підготовку публікацій за тематикою дисципліни здобувачеві за рішенням кафедри можуть нараховуватися заохочувальні бали. Заохочувальні бали не включаються до основної таблиці розподілу балів; один захід є підставою для нарахування балів лише за один найбільш значущий освітній компонент.

Зведена шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (для екзамену)	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	дуже добре	зараховано
75–81	C	добре	зараховано
68–74	D	задовільно	зараховано
60–67	E	достатньо	зараховано
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Політика щодо академічної доброчесності. Викладання дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності відповідно до Закону України «Про освіту» та нормативних документів Академії https://maup.com.ua/ua/navchannya-u-maup/akademichna-dobrochesnist.html. Усі роботи (аналітичні огляди, есе, методологічні висновки, презентації, тези) мають бути оригінальними та авторськими, супроводжуватися коректними посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. Особлива увага приділяється коректному цитуванню класичних праць з філософії науки: посилання подаються за оригінальними виданнями або авторизованими перекладами, а цитування за вторинними джерелами супроводжується відповідною позначкою. Неприпустимим є приписування авторам положень, яких вони не висловлювали.

Політика щодо наукової дискусії та методологічної незгоди. Дисципліна передбачає обговорення конкурентних методологічних позицій, зокрема у форматі наукового диспуту. Критика стосується аргументів і теоретичних положень, а не особи опонента; неприпустимим є знецінення позиції через належність до іншої парадигми. Здобувач має право обстоювати позицію, відмінну від позиції викладача, за умови її аргументованості; така незгода не впливає на оцінку. Оцінюється якість методологічної аргументації, а не збіг висновків із поглядами викладача. Під час симуляції диспуту здобувач може отримати для захисту позицію, яку особисто не поділяє: уміння реконструювати й обстоювати чужу аргументацію є окремим фаховим умінням дослідника.

Політика щодо відвідування та запізнень. Відвідування занять є обов'язковим. З огляду на дискусійний характер занять систематична участь є необхідною умовою формування методологічної культури. У разі пропуску здобувач самостійно опрацьовує матеріал і відпрацьовує пропущені заняття у визначений викладачем спосіб; пропущене симуляційне заняття відпрацьовується в індивідуальному порядку.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Завдання виконуються у встановлені терміни. Роботи, подані з порушенням дедлайну без поважних причин, можуть оцінюватися зі зниженням балів. Перескладання незадовільних результатів здійснюється у порядку, визначеному нормативними документами Академії.

Політика щодо оскарження. Здобувач має право на вмотивоване оскарження результатів оцінювання у порядку, визначеному нормативними документами Академії, звернувшись до викладача, завідувача кафедри або гаранта освітньо-наукової програми https://maup.com.ua/assets/files/yakist/studcentr/polozhennya-pro-sistemu-ocinyuvannya-rezultativ-navchannya-zdobuvachiv-vishhoi-osviti.pdf. З огляду на усну форму екзамену відповідь здобувача фіксується у протоколі із зазначенням балів за кожним критерієм рубрики.

Політика використання цифрових інструментів та інструментів штучного інтелекту. Використання цифрових інструментів і генеративного штучного інтелекту допускається як допоміжний засіб пошуку й опрацювання інформації та редагування тексту за умови прозорого декларування такого використання, критичної перевірки результатів і збереження авторства та відповідальності здобувача за поданий матеріал. Неприпустимим є подання згенерованого викладу філософських концепцій як власного аналізу, а також покликання на праці, з якими здобувач не ознайомився безпосередньо. Під час усного екзамену використання допоміжних інструментів не допускається.

Політика сталого розвитку. Викладання дисципліни узгоджується із Цілями сталого розвитку ООН (Sustainable Development Goals) та принципами відповідальної науки https://sustainability.maup.com.ua/. Зміст курсу співвідноситься з Ціллю 4 «Якісна освіта» (формування методологічної та світоглядної культури науковця) та Ціллю 16 «Мир, справедливість та сильні інститути» (утвердження етосу науки, академічної доброчесності й соціальної відповідальності вченого). Під час навчання заохочується осмислення етичних і соціальних наслідків наукової діяльності, дотримання принципів відкритої науки, доброчесного й ощадливого використання ресурсів (пріоритет електронних матеріалів і безпаперового документообігу), інклюзивність, гендерна рівність і повага до різноманіття учасників освітнього процесу.

Методичне забезпечення навчальної дисципліни

Навчально-методичне забезпечення дисципліни включає: силабус дисципліни; конспект (тексти) лекцій; методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни (окремий документ), що містять методичні рекомендації до практичних (семінарських) і симуляційних занять, методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів, вимоги та рубрики оцінювання індивідуального науково-дослідного завдання й екзамену, банк

завдань для модульних контрольних робіт, перелік питань до екзамену та зразок екзаменаційного білета; добірку першоджерел з філософії науки та статей для методологічної експертизи; регламент наукового диспуту, форму експертного висновку та чек-листи структурованого зворотного зв'язку.

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Карівець І. В., Кадикало А. М. Сучасна філософія науки: теми і проблеми : навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2024. 216 с.

2. Туриніна О. Л. Методологія та методи психологічного дослідження : навчально-методичний посібник. Київ : Вид. дім «Персонал», 2018. 206 с.

3. Адамська З. М., Андрійчук І. П., Воронкевич О. М., Радчук Г. К., Чопик С. В., Шпак М. М. Основи науково-психологічних досліджень : навчально-методичний посібник / за ред. Г. К. Радчук. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2020. 214 с.

4. Godfrey-Smith P. Theory and Reality: An Introduction to the Philosophy of Science. 2nd ed. Chicago : University of Chicago Press, 2021. 320 p.

5. Rosenberg A., McIntyre L. Philosophy of Science: A Contemporary Introduction. 4th ed. New York : Routledge, 2019. 356 p.

6. Rosenberg A. Philosophy of Social Science. 6th ed. New York : Routledge, 2022. 320 p.

Додаткова література

1. Wray K. B. (ed.). Kuhn's The Structure of Scientific Revolutions at 60. Cambridge : Cambridge University Press, 2024. 300 p.

2. Максименко С. Д. Загальна психологія : навчальний посібник. 3-тє вид., перероб. та допов. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 272 с.

3. Sternberg R. J., Pickren W. E. (eds.). The Cambridge Handbook of the Intellectual History of Psychology. Cambridge : Cambridge University Press, 2019. 570 p.

4. Toomela A. Psychology Today: Still in Denial, Still Outdated. Integrative Psychological and Behavioral Science. 2020. Vol. 54. P. 563–571.

5. Nosek B. A., Hardwicke T. E., Moshontz H. et al. Replicability, Robustness, and Reproducibility in Psychological Science. Annual Review of Psychology. 2022. Vol. 73. P. 719–748.

6. Creswell J. W., Creswell J. D. Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches. 6th ed. Thousand Oaks : SAGE, 2023. 336 p.

7. Flick U. (ed.). The SAGE Handbook of Qualitative Research Design. London : SAGE, 2022. 1120 p.

8. American Psychological Association. Publication Manual of the American Psychological Association. 7th ed. Washington, DC : APA, 2020. 428 p.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт МАУП. URL: http://maup.com.ua
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: http://nbuv.gov.ua
3. Stanford Encyclopedia of Philosophy. URL: https://plato.stanford.edu
4. Internet Encyclopedia of Philosophy. URL: https://iep.utm.edu
5. Center for Open Science (OSF). URL: https://www.cos.io
6. Scopus. URL: https://www.scopus.com
7. Web of Science. URL: https://www.webofscience.com
8. Google Scholar. URL: https://scholar.google.com

9. APA PsycNet. URL: https://psycnet.apa.org

Рекомендовані джерела інформації оновлюються щороку.

Розробник (-и) силабусу:
Мєлков Юрій Олександрович,
доктор філософських наук,
професор

(підпис)

Викладач:
Мєлков Юрій Олександрович,
доктор філософських наук,
професор

(підпис)

Програму практики розглянуто на засіданні кафедри філософії та суспільних дисциплін
Протокол від «27» серпня 2026 р. № 1